

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра всесвітньої історії і методології науки

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю

014 Середня освіта (Фізична культура)

Інституту фізичної культури, спорту та реабілітації

Розробник:

Букач Валерій Михайлович, приват-професор кафедри всесвітньої історії і методології науки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат історичних наук.

Методичні рекомендації затверджені Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № ____ від «__» _____ 2019 року.

Опис навчальної дисципліни

Курс «Історія української культури» знайомить здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «фізична культура» з етапами розвитку української культури у взаємозв'язку з світовими культурними процесами.

Предметом курсу історія та особливості розвитку української культури в контексті розвитку світової культури від стародавніх часів до початку XXI століття.

Галузь знань – *01 Освіта/ Педагогіка*

Спеціальність – *014 Середня освіта (фізична культура)*

Освітній ступінь – *бакалавр*

Кількість кредитів ECTS – **3**

Модулів – **2**

Змістових модулів – **3**

Індивідуальне науково-дослідне завдання – *доповідь*

Загальна кількість годин – **90**

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни - ознайомлення здобувачів освіти за першим (бакалаврським) рівнем з історичними досягненнями української культури та світової культури, формування готовності та здібностей до самостійного освоєння духовних цінностей українського народу та людства.

Об'єктом вивчення означеного курсу є закономірності розвитку української культури в контексті соціально-історичних обставин, панорама вітчизняних та світових культурних процесів та їх головних етапів, специфічні феномени національної української культури.

Концептуальною та методологічною основою курсу є розуміння історії світових культурних процесів як ґрунту розвитку сучасної української культури. Методологічна база складається з питань епістемологічного визначення, аналізу особливостей формування культури та місця культурології в системі гуманітарних наук. Курс викладається з позиції загальноприйнятого наукового принципу визначення у структурі культури теоретичного та історичного аспектів. Особлива увага приділяється обставинам формування світоглядів, притаманних епохам в історії культурного розвитку людства.

Основними завданнями вивчення курсу “Історія української культури” обумовлені методичним процесом “сприйняття - усвідомлення - застосування” знань:

- вивчення закономірностей розвитку культури українського народу в контексті соціально-історичних обставин;

- опанування панорами вітчизняного та світового культурних процесів, їх головних етапів та тенденцій;
- оволодіння знаннями закономірностей розвитку культури в історичному аспекті;
- вивчення специфічних національних феноменів культури, уявлення типів культури, розуміння їх єдності;
- навчання студентів баченню значення кожного суб'єкту культури –вченого, письменника, художника, музиканта, архітектора, актора, виконавця, вчителя в розвитку культури.

В результаті освоєння навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні опанувати такі **компетентності**:

Загальні компетентності (ЗК):

- Інтелектуальна (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу);
- Пізнавальна (здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями);
- Пошуково-аналітична (здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел);
- Професійно-комунікативна (здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів діяльності));
- Міжкультурна (цінування та повага різноманітності та мультикультурності);
- Етична (наявність моральних орієнтирів та здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)).

Фахові компетентності (ФК):

- Здатність застосовувати методи педагогічної діяльності;
- Здатність аналізувати й прогнозувати навчальну діяльність учнів, а також професійну діяльність (як власну, так й інших вчителів).

Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія української культури» є обов'язковим предметом освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю **014 Середня освіта (Фізична культура)**. Зміст дисципліни забезпечує загальноосвітню підготовку майбутніх вчителів відповідно сучасних вимог до професіограми вчителя фізичної культури.

Передумови для вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія української культури» вивчається на основі теоретичних знань і практичних умінь, які здобувачі освіти засвоїли із передбачених програмою курсів загальноосвітньої школи «Історія України», «Українська література».

Планові результати освоєння освітньо-професійної програми (ПНР – планові результати навчання):

- Знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства;
- Уміння управляти інформацією;
- Уміння аналізувати й прогнозувати навчальну діяльність учнів, а також професійну діяльність (як власну, так й інших вчителів);

– Уміння працювати в команді і здатність учитися.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- хронологічні межі періодів розвитку української та світової культури;
- характерні риси культур античного світу, європейського середньовіччя, епох Відродження та Просвітництва, романтизму;
- особливості розвитку української культури;
- час поширення архітектурних стилів: романського, готичного, бароко, класицизму, еkleктики, конструктивізму;
- особливості світогляду середньовіччя, ідеологій гуманізму та просвітництва, причини виникнення романтизму та їх відображення в українській культурі;
- тенденції у розвитку української літератури та мистецтва;
- особливості розвитку вітчизняної освіти та науки;
- видатні пам'ятки вітчизняної та світової культури;
- визначні постаті української та зарубіжної культури;
- особливості розвитку мистецтва у ХХ столітті;

вміти:

- пояснювати та застосовувати поняття «культура», характеризувати типи культури;
- характеризувати складові національної культури;
- порівнювати особливості розвитку культур античних держав та народів;
- аналізувати ідеологічні засади розвитку культури доби європейського середньовіччя, епох Відродження та Просвітництва;
- пояснювати причини виникнення романтизму як течії у літературі і мистецтві, прояву романтичних тенденцій у культурі ХХ століття;
- дати оцінку впливу християнства (православ'я) на розвиток руської (української) культури;
- аналізувати історичні обставини формування і розвитку української культури;
- описувати пам'ятки вітчизняної та світової культури;
- наводити приклади взаємодії української культури з культурами інших народів;
- висловлювати судження щодо внеску українського народу у розвиток світової культури.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Стародавня культура

ТЕМА 1. Культура як суспільне явище.

Поняття культури, її структура і функції. Історичні типи культур. Поняття нації. Риси національної культури.

Літ: 1. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 6 – 19.

2. Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одиссей, 2006. – С. 4 – 22.

ТЕМА 2. Культура первісного суспільства.

Генезис культури. Особливості первісної культури. Ритуал та його функції у первісному суспільстві. Міфологія, магія, релігія. Походження мистецтва та його функції.

Літ: Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 20 – 37.

ТЕМА 3. Антична культура як колыска культур європейських народів.

Характерні риси давньогрецької культури. Релігія, міфологія. Феномен давньогрецького чуда: філософія, наука, література і мистецтво.

Самобутність давньоримської культури. Від громадянина до підданого. Від релігії общини до світової релігії. Особливості давньоримської науки. Римське право. Латинська мова. Образотворче мистецтво. Архітектура.

Сім чудес світу.

Античність і українська культура.

Літ: Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 186 – 210.

ТЕМА 4. Вплив християнства на культуру середньовічної Європи.

Соціокультурна ситуація в середньовічній Західній Європі. Християнська теологія і церква, їх роль в феодальному суспільстві. Фома Аквінський.

Західноєвропейська наука і освіта. Героїчний епос. Образотворче мистецтво і архітектура.

Літ: Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 237 – 248.

ТЕМА 5. Культура Київської Русі.

Соціальний і політичний лад Давньоруської держави. «Руська правда» як зведення законів. Хрещення Русі. Фольклор. Писемність. Давньоруська література. Літописи. Освіта. Розвиток мистецтва. Архітектура.

Літ: Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 223 – 236.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Українська культура

ТЕМА 6. Українська культура XIV – початку XVII століть.

Фольклор. Літописи. Книгодрукування. Релігійні братства. Освіта. Образотворче мистецтво. Архітектура.

Літ: Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 311 – 332.

ТЕМА 7. Розвиток української культури у XVII – XVIII століттях.

Розвиток освіти на Україні. Києво-Могилянська академія і її вплив на розвиток російської освіти і науки. Відкриття Львівського університету. Друкарська і бібліотечні справи. Розвиток філософської думки, поширення наукових знань. Українська література. Музична культура. Образотворче мистецтво. Архітектура.

Літ: Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 311 – 332.

ТЕМА 8. Особливості розвитку української культури у 1 половині XIX століття.

Структура освіти на Україні. Відкриття університетів. Наукова думка. Розвиток українознавства. Українська література 1 половини 19 століття. Образотворче мистецтво. Утвердження в архітектурі стилю класицизму.

Літ: Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 333 – 346.

ТЕМА 9. Культурні процеси на Україні у 2 половині XIX століття.

Загальна та професійна освіта. Досягнення в науці. Успіхи в розвитку української літератури та її вплив на підйом українського театру та музичної культури. Образотворче мистецтво. Пошуки нового стилю в архітектурі.

Літ: Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 333 – 346.

ТЕМА 10. Українська культура XX століття.

Особливості української культури початку XX століття. Політика українізації. Освіта. Досягнення науки. Видавницька справа. Особливості розвитку української радянської літератури. Дисидентський рух. Досягнення українського театру і кіно. Музична культура. Естрада. Образотворче мистецтво. Архітектура. Національно-культурна політика незалежної України.

Літ: Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред.. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 347 – 372.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Українська культура і культура народів світу

ТЕМА 11. Вплив європейської культури XVI – XIX століть на українську культуру.

Гуманістичне вчення про людину епохи Відродження. Наукові пошуки. Особливості розвитку літератури. Театр. Ренесанс в образотворчому мистецтві. Стиль бароко в архітектурі.

Просвітництво як ідеологія буржуазії. Літературні течії XVIII століття. Класицизм в музичному мистецтві. Класицизм в образотворчому мистецтві і архітектурі, їх вплив на розвиток українських міст.

Національно-визвольний рух і романтизм як художній метод. Обновлення літературних жанрів. Перетворення в театральному мистецтві. Формування національних музичних шкіл. Романтична школа в образотворчому мистецтві.

Літ: 1. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 249 – 277.

2. Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одиссей, 2006. – С. 147 – 160.

ТЕМА 12. Взаємозв'язок української і російської культур XIX століття.

Суспільні досягнення в галузі науки. Внесок українців у розвиток російської літератури. Українська драматургія і російський театр XIX століття. Російський вплив на розвиток української музичної культури, образотворчого мистецтва. Українська тема у творчості російських художників.

Літ: Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 278 – 290.

ТЕМА 13. Особливості взаємодії української культури з культурами народів СНД.

Література. Театр. Кіномистецтво. Музична культура. Естрада. Образотворче мистецтво. Архітектура. Наука. Спорт.

Літ: Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. видання / за загальн. ред. Яртия А. В., Фендрика С. М., Черепанової С.О. – Львів, 1994. – 496 с.

ТЕМА 14. Одеса і вітчизняна культура.

Заснування Одеси. Будівництво і архітектура. Внесок одеських вчених в розвиток науки, освіти. Культурно-просвітницькі заклади. Одеські традиції в образотворчому мистецтві. Вплив Одеси і одеситів на розвиток світової літератури, світової музичної культури. Одеська кіностудія. Театральне мистецтво. Спортивні досягнення.

Літ: Букач В. М. Одеса і вітчизняна культура. – Одеса, 2002. – 24 с. (рос.)

МОДУЛЬ II

Виконання індивідуального науково-дослідного завдання

Терміни та поняття

1. Антропоморфний, антропологія, антропоцентризм, артефакт, асиміляція культури.
2. Бароко.
3. Віра, віртуальний, всесвіт.
4. Генезис, гносеологія, готика.
5. Духовна культура.
6. Еволюція, езотеричний, еклектика, економічна культура, елітарна культура, емпіричне, етнічна культура, етнографія, етнос.
7. Жанр.
8. Звичай.
9. Ідеологія, інновація, інтерактивність, інформація, історіографія, історіософія.
10. Канон, кіч (кітч), класицизм, комунікація, культ, культура, культурно-історична епоха.
11. Магія, масова культура, матеріальна культура, менталітет, методологія, містицизм, міф, міфологія, мова, мода, модель, модернізація, монотеїзм, морфологія.
12. Натурфілософія, наука, нігілізм.
13. Обряд, окультизм, опозиція.
14. Пантеїзм, політеїзм, політична культура, правова культура, прикладна культура, прогрес, Просвітництво, професійна культура.
15. Регрес, релігійна культура, ритм, ритуал, романський стиль.
16. Світська культура, символ, система, соціалізація, стереотип, структура, субкультура.
17. Табу, теократія, теософія, теорія, типологія, тоталітарний, традиційна культура.
18. Утопія.
19. Феномен культури.
20. Художня культура.
21. Шаманство.
22. Язичництво.

Теми семінарських занять

№	Назва теми	Рекомендована література
1	Антична культура як колицка європейської культури. 1. Характерні риси давньогрецької культури. 2. Релігія, міфологія. 3. Давньогрецька філософія і наука. 4. Давньогрецька література.	1. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 186 – 210.

	<p>5. Особливості розвитку давньоримського суспільства.</p> <p>5. Давньоримська наука.</p> <p>6. Античне образотворче мистецтво.</p> <p>7. Архітектура у стародавньому Римі.</p> <p>8. Сім чудес світу.</p>	
2	<p>Культура Київської Русі.</p> <p>1. Особливості соціально-політичного ладу Давньоруської держави.</p> <p>2. Фольклор.</p> <p>3. Еволюція релігії. Хрещення Русі.</p> <p>4. Писемність. Освіта.</p> <p>5. Літературні пам'ятки.</p> <p>6. Образотворче мистецтва та архітектура.</p>	<p>1. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 223 – 236.</p> <p>2. Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 272 – 291.</p>
3	<p>Українська культура XIV – початку XVII століть.</p> <p>1. Започаткування книгодрукування на Україні.</p> <p>2. Релігійні братства.</p> <p>3. Особливості освіти.</p> <p>4. Образотворче мистецтво.</p> <p>5. Розвиток архітектури.</p>	<p>1. Українська та зарубіжна культура: Підручник/ За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 292 – 310.</p>
4	<p>Розвиток української культури у XVII-XVIII століттях.</p> <p>1. Соціально-політичні умови розвитку української культури у 17 – 18 століттях.</p> <p>2. Розвиток освіти.</p> <p>3. Друкарська і бібліотечна справи.</p> <p>4. Розвиток філософської думки та історіографії.</p> <p>5. Література.</p> <p>6. Образотворче мистецтво.</p> <p>7. Музична культура.</p>	<p>1. Українська та зарубіжна культура: Підручник/ За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 311 – 332.</p>
5	<p>Особливості розвитку української культури 1 половини XIX століття.</p> <p>1. Типи навчальних закладів.</p> <p>2. Особливості розвитку наукової думки.</p> <p>3. Становлення українського мовознавства і літератури.</p> <p>4. Образотворче мистецтво.</p> <p>5. Класицизм в архітектурі.</p>	<p>1. Українська та зарубіжна культура: Підручник/ За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 333 – 346.</p>
6	<p>Культурні процеси на Україні у 2 половині XIX століття.</p> <p>1. Структура загальної та професійної освіти.</p> <p>2. Досягнення у науковому пошуку.</p> <p>3. Успіхи в літературному процесі.</p> <p>4. Вплив літератури на розвиток українського національного театру.</p> <p>5. Розквіт національної музичної культури.</p> <p>6. Еклектика в архітектурі.</p>	<p>1. Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред. В. О. Лозового. – Харків: Одіссей, 2006. – С. 333 – 346.</p>
7	<p>Українська культура XX століття.</p> <p>1. Політика українізації в галузі національно-культурного будівництва.</p>	<p>1. Українська та зарубіжна культура: Підручник/За ред. В. О. Лозового. –</p>

	2. Українська радянська література. 3. Образотворче мистецтво. 4. Успіхи в розвитку національного театру. 5. Досягнення українського кінематографу. 6. Музична культура. 7. Естрада. 8. Система освіти. 9. Досягнення в науці.	Харків: Одиссей, 2006. – С. 347 – 372.
8	Взаємозв'язок української і російської культур XIX століття. 1. Взаємодія в наукових пошуках. 2. Внесок українців в розвиток російської літератури. 3. Українська драматургія і російський театр. 4. Російський вплив на розвиток української національної музичної культури та образотворчого мистецтва. 5. Українська тема у творчості російських художників.	1. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. – Вид. 2-е, переробл. і доп. – Харків: Основа, 1990. – С. 278 – 290.
9	Одеса і вітчизняна культура. 1. Особливості планування і будівництва міста Одеси. 2. Внесок одеських вчених в розвиток вітчизняної науки. 3. Театральне мистецтво. 4. Роль одеської кіностудії у розвитку світового кіномистецтва. 5. Одеські традиції в образотворчому мистецтві. 6. Літературна Одеса. 7. Музична культура в Одесі. 8. Музеї міста Одеси.	1. Букач В. М. Одеса і вітчизняна культура. – Одеса, 2002. – 24 с. (рос.)

Самостійна робота

Мета самостійної роботи полягає в ознайомленні з пам'ятками української та світової культури.

Завдання: протягом вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен ознайомитися з творами вітчизняних та зарубіжних письменників, зразками музичного та образотворчого мистецтва, фольклору.

№	Завдання
1	Ознайомлення з античними та біблійними міфами
2	Ознайомлення із зразками усної народної творчості східних слов'ян.
3	Ознайомлення із зразками культури Північного Причорномор'я та античного світу в Одеському археологічному музеї
4	Ознайомлення з експозицією Одеського

	краєзнавчого музею.
5	Ознайомлення з колекцією ікон та творів вітчизняних художників в Одеському художньому музеї.
6	Ознайомлення з експозицією Одеського літературного музею.
7	Ознайомлення із зразками світової культурної спадщини в Одеському музеї західного та східного мистецтва.
8	Ознайомлення з музичними творами українських композиторів.
9	Читання творів вітчизняних та зарубіжних письменників, присвячених місту Одесі.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ).

Мета індивідуального науково-дослідного завдання полягає в набутті навичок самостійної підготовки доповіді.

Завдання: протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен навчитися працювати з бібліотечним каталогом, необхідною літературою, над підготовкою змісту доповіді.

№	Вид роботи
1	Опрацювання систематичного каталогу наукової бібліотеки ПНПУ імені К. Д. Ушинського.
2	Робота з джерелами та науковою літературою
3	Робота над підготовкою змісту доповіді

Рекомендовані теми доповідей

1. Визначення впливу античної культури на розвиток культури народів північного Причорномор'я.
2. Означення впливу християнства на розвиток сучасної культури.
3. Визначення ознак впливу зарубіжжя на сучасну українську культуру.
4. Аналіз умов для розвитку культур національних меншин в Україні.
5. Розкриття ролі Одеси у формуванні вітчизняної музичної культури.
6. Аналіз внеску одеситів у розвиток вітчизняної та світової літератури.
7. Оцінка внеску Одеси у розвиток світової науки.
8. Визначення ролі одеської кіностудії у розвитку вітчизняного кіномистецтва.
9. Визначення ролі одеських музеїв у збереженні культурної спадщини.
10. Характеристика тенденцій розвитку сучасної української літератури.
11. Визначення особливостей розвитку українського музичного мистецтва.
12. Аналіз особливостей розвитку вітчизняної науки і освіти.

Питання для самоконтролю
Питання до 1 змістового модулю.

1. Культура як соціальне явище.
2. Типи культур.
3. Риси національної культури.
4. Елементи первісної культури.
5. Характерні риси давньогрецької культури.
6. Давньогрецька наука.
7. Наука у стародавньому Римі.
8. Антична міфологія.
9. Антична література.
10. Сім чудес світу.
11. Вплив християнства на розвиток культури середньовічної Європи.
12. Романський і готичний архітектурні стилі.
13. Особливості середньовічної Західноєвропейської науки і освіти.
14. Релігія в Давньоруській державі.
15. Пам'ятки писемності і літератури.
16. Літописи XII-XIII століть.
17. Давньоруські архітектура і образотворче мистецтво.
18. Давньоруський фольклор.

Питання до 2 змістового модулю.

19. Релігійні братства на Україні. Їх вплив на стан освіти.
20. Розвиток книговидавництва на Україні у 16 столітті.
21. Розвиток освіти в 17-18 століттях. Києво-Могилянська академія.
22. Філософська думка на Україні у 18 столітті.
23. Українська література 18 століття.
24. Українська музична культура 17-18 століть.
25. Українська архітектура 18 століття.
26. Структура освіти на Україні у 1 половині 19 століття.
27. Українська наука 19 століття.
28. Українська література 1 половини 19 століття.
29. Українська література 2 половини 19 століття.
30. Стил ь класицизму і еkleктики в архітектурі.
31. Українське образотворче мистецтво 19 століття.
32. Українська музична культура 19 століття.
33. Загальна і професійна освіта на Україні у 2 половині 19 століття.
34. Українська література початку 20 століття.
35. Особливості розвитку української радянської літератури.
36. Політика українізації 1920-1930-х років.
37. Українська наука 20 століття.
38. Український театр.
39. Українське кіномистецтво.

40. Українська естрада.
41. Українська музична культура 20 століття.
42. Українське образотворче мистецтво 20 століття.

Питання до 3 змістового модулю.

43. Ренесанс в образотворчому мистецтві.
44. Особливості європейської літератури епохи Відродження.
45. Стиль бароко в архітектурі.
46. Головні риси гуманістичного вчення про людину і особливості ідеології Просвітництва.
47. Літературні течії 18 століття.
48. Європейські музичні школи 17-18 століття.
49. Європейське образотворче мистецтво 17-18 століть.
50. Класицизм в архітектурі.
51. Романтизм як художній метод.
52. Література Романтизму.
53. Розвиток національних музичних шкіл європейських народів.
54. Романтична школа в образотворчому мистецтві.
55. Українсько-російські наукові досягнення в ХІХ столітті.
56. Українці в російській літературі ХІХ століття.
57. Російський вплив на українську музичну культуру і образотворче мистецтво ХІХ століття.
58. Українська драматургія і російський театр.
59. Українська тема в російському образотворчому мистецтві ХІХ століття.
60. Особливості взаємодії літератур народів СРСР.
61. Радянське кіномистецтво.
62. Радянське музичне мистецтво.
63. Радянське образотворче мистецтво.
64. Радянська естрада.
65. Наукові школи народів СРСР і країн СНД.
66. Одеса і вітчизняна література.
67. Південноукраїнська школа живопису.
68. Одеські театри.
69. Одеські музеї.
70. Наука і освіта в Одесі.
71. Одеська кіностудія.
72. Архітектурна Одеса.

Варіанти тестового опитування

Варіант № 1

1. Типами культури є :

- а) історичні ; б) загальнолюдські; в) національний; г) регіональний;
д) етнічний; е) загальнолюдський; є) континентальний.
2. Для якої кількості дітей відкрив школу у Новгороді Ярослав Мудрий?
а) 100; б) 200; в) 300.
 3. Хто є автором пам'ятки давньоруської літератури «Повчання дітям»?
а) Ярослав Мудрий ; б) Володимир Мономах.
 4. Яка з давньоруських пам'яток писемності є збіркою законів?
а) «Слово про закон і благодать»; б) « Руська правда».
 5. Хто є автором пам'ятки давньоруської літератури «Слово про закон і благодать»?
а) Феодосій Печерський; б) митрополит Іларіон.
 6. «Слово о полку Ігоревім» як пам'ятка давньоруської літератури є:
а) літописом; б) художнім твором.
 7. В якому місті в 1908 році було відкрито перший на Україні і в Російській імперії аероклуб? а) Київ; б) Одеса; в) Харків.
 8. В якому році в Києві почав працювати телевізійний передавач?
а) 1938; б) 1948; в) 1958.
 9. Який відомий український хореограф заснував в 1937 році академічний ансамбль танцю України? а) П. Вірський; б) В. Вронський;
в) Н. Трегубов.
 10. В якому році була заснована технічна академія у Львові? а) 1631; б) 1661;
в) 1844.
 11. В якому році було засновано Львівський університет? а) 1631; б) 1661;
в) 1701.
 12. В якому місті в 1919 році була заснована перша кіностудія в Україні?
а) Київ; б) Одеса; в) Харків.
 13. Які українські письменники ХІХ ст.. були двомовними: а) Г. Квітка-Основ'яненко; б) Є. Гребінка; в) П. Мирний; г) С. Руданський;
д) Т. Шевченко ?
 14. Який видатний музичний діяч заснував академічний народний хор України? а) Л. Ревуцький; б) Г. Верьовка; в) Б. Лятошинський.
 15. Хто з видатних російських письменників 18 ст. був випускником Києво-Могилянської академії? а) Д. Фонвізін; б) М. Ломоносов; в) Г. Державін.
 16. Творчості яких українських письменників були притаманні романтичні Тенденції: а) П. Гулака -Артемовського; б) П. Мирного; в) Л. Українки;
г) І. Нечуй –Левицького?
 17. В якому році було відкрито Новоросійський університет в Одесі?
а) 1805; б) 1834; в) 1865; г) 1875.
 18. Який український письменник є автором п'єси «Украдене щастя»?
а) І. Карпенко-Карий; б) М. Кропивницький; в) І. Франко.
 19. Який український співак серед естрадних виконавців здобув почесне звання народного артиста СРСР ? а) Ю. Богатиков ; б) М. Гнатюк ;
в) К. Огнєвой.
 20. В якому році заснована Національна Академія Наук України: а) 1918;
б) 1919; в) 1922 ?

21. У творчості яких видатних українських композиторів яскраво проявилися риси романтизму? а) М. Аркаса; б) С. Гулака –Артемовського; в) М. Леонтовича; г) М. Лисенка.
22. Скільки гімназій нараховувалося на Лівобережній Україні в середині ХІХ століття? а) 13 ; б) 19; в) 129.
23. В якому місті була відкрита перша публічна бібліотека в Україні? а) Київ; б) Одеса; в) Харків.
24. Хто з українських художників навчався в Одеській малювальній школі (потім художньому училищі)? а) С. Васильківський; б) К. Костанді; в) М. Пимоненко; г) О. Шовкуненко.
25. Який український композитор є автором опери «Мазепа»? а) М. Лисенко; б) П. Ніщинський; в) П. Сокальський.
26. Який український письменник є автором повісті «Кайдашева сім'я»? а) Л. Мартович; б) І. Нечуй – Левицький; в) А. Тесленко.
27. Який український композитор є автором опери «Запорожець за Дунаєм»? а) М. Аркас; б) С. Гулак – Артемовський; в) М. Лисенко.
28. В яких роках проводилася політика українізації : а) 1920 -1930 рр.; б) 1940 -1950 рр.; в) 1960 -1970 рр.
29. Який видатний український кінорежисер є автором пам'ятників Г. Сковороді, Т. Шевченку? а) О. Довженко; б) І. Кавалеридзе; в) І. Савченко.
30. Ім'я якого відомого художника носило Товариство художників в Одесі у 1922- 1929 рр.? а) П. Нільса; б) К. Костанді; в) Й. Бродського.
31. Який видатний український вчений-біолог, президент Академії Наук України закінчив Новоросійський університет в Одесі і працював ректором Одеського медичного інституту? а) М. Гамалія; б) В. Хавкін; в) Д. Заболотний.
32. Який російський художник –пейзажист є автором картини «Чумацький шлях»? а) І. Левітан; б) І. Айвазовський; в) О. Саврасов.
33. Хто з акторів Одеського театру музичної комедії першим в Радянському Союзі серед акторів оперети здобув звання народного артиста СРСР? а) С. Крупнік ; б) М. Водяний; в) Л. Сатосова.
34. Ім'ям якого видатного українського вченого-медика було названо Одеський науково-дослідний інститут очних хвороб і тканинної терапії? а) Л. Громашевського; б) В. Філатова; в) М. Ясиновського.
35. На якій кіностудії кінорежисер Дз. Вертов здійснив постановку першого в СРСР звукового документального фільму? а) Мосфільм; б) Київська кіностудія; в) Ленфільм.
36. Хто був автором першої граматики української мови, виданої в 1818 році у С.-Петербурзі? а) М. Максимович; б) О. Павловський; в) П. Куліш.
37. Який видатний російський художник написав картину «Запорожці пишуть листа турецькому султану»? а) І. Крамської; б) В. Васнецов; в) І. Рєпін.
38. Яка відома українська оперна співачка була видатним педагогом Одеської консерваторії? а) Б. Руденко; б) О. Благовидова; в) Р. Сергієнко.

39. Який відомий російський архітектор збудував у стилі бароко Андріївську церкву у Києві а) В. Баженов; б) Ф. Аргунов; в) В. Растреллі.
40. Хто з видатних викладачів Києво-Могилянської академії став керівником священного синоду Російської православної церкви за часів царювання Петра І? а) І. Галятовський; б) С. Яворський; в) Ф. Прокопович.
41. Ім'я якого видатного українського композитора присвоєно Одеському музичному училищу? а) С. Людкевича; б) К. Данькевича; в) П. Майборода.
42. Який видатний радянський оперний співак (тенор), соліст Великого театру у Москві походив з України? а) С. Лемешев; б) І. Козловський; в) Л. Собінов.
43. Який режисер здійснив на Одеській кіностудії постановку фільму «Весна на Зарічній вулиці»? а) Є. Ташков; б) М. Хуциєв; в) П. Тодоровський.
44. Що є елементом національної культури?
а) національні риси; б) регіональні риси; в) етнічні риси;
г) інтернаціональні риси; д) історичні риси; е) загальнолюдські цінності;
є) класові риси.
45. Які архітектурні стилі панували у Європі та в Україні протягом 19 століття? а) романський; б) бароко; в) класицизм ; г) еkleктика.

Варіант № 2

1. Що є елементом національної культури?
а) національні риси; б) регіональні риси; в) етнічні риси;
г) інтернаціональні риси; д) історичні риси; е) загальнолюдські цінності;
є) класові риси.
2. В якому році було прийнято християнство на Русі?
а) 944 ; б) 988; в) 1037.
3. З доходів якого київського князя була побудована десятина церква?
а) Володимира Мономаха; б) Ярослава Мудрого; в) Володимира Великого.
4. Як звали билинного героя – орача (хлібороба):
а) Добриня Микитович ; б) Мікула Селянинович.
5. При якому соборі заснував бібліотеку Ярослав Мудрий?
а) при Софійському у Новгороді; б) при Софійському у Києві.
6. В якому творі давньоруської літератури висловлюється ідея єднання розділених Руських земель? а) «Слово про закон і благодать» ; б) «Моління Даниїла Заточника».
7. Хто заснував першу на Україні книгодрукарню у Львові в 1574 році?
а) Ш. Фіоль ; б) Ф. Скорина; в) І. Федоров.
8. В якому році Києво - Могилянська колегія набула статусу академії?
а) 1615; б) 1632; в) 1701.
9. Якій поет є автором слів романсу « Очі чорні»?
а) Б. Грінченко; б) Є. Гребінка; в) О. Пушкін.

10. Який український скульптор є автором пам'ятника О. Суворову в Очакові? а) П. Забіла; б) Л. Позен; в) Б. Едуардс.
11. В яких роках проводилася політика українізації? а) 1920 -1930 рр.; б) 1940 -1950 рр.; в) 1960- 1970 рр.
12. Ім'я якого видатного українського театрального діяча носить Одеський український музично-драматичний театр? а) Ю. Шумського; б) В. Василька; в) І. Твердохліба .
13. Який український кінорежисер зняв фільм «Земля», що був визнаний у 1958 році на всесвітній виставці у Брюсселі одним з 12 кращих фільмів всіх часів і народів? а) І. Кавалерідзе; б) О. Довженко; в) І. Савченко.
14. Який відомий український письменник-сатирик народився на Одещині? а) Ф. Маківчук; б) П. Глазовий; в) С. Олійник.
15. Ідеї Просвітництва знайшли відображення у творчості українських письменників? а) М. Коцюбинського; б) Г. Сковороди; в) М. Вовчка; г) І. Котляревського.
16. Який український скульптор є автором пам'ятників І. Котляревському і М. Гоголю у Полтаві? а) П. Забіла; б) Л. Позен; в) Б. Едуардс.
17. В якому році було відкрито Харківський університет? а) 1805; б) 1834; в) 1965.
18. Хто з українських художників навчався в Одеській малювальній школі, яка згодом була перетворена в художнє училище? а) С. Васильківський; б) К. Костанді; в) О. Шовкуненко; г) М. Пимоненко.
19. Автором літопису «Повість минулих літ» є: а) Феодосій Печерський; б) Нестор.
20. Який видатний український поет написав слова «Пісні про рушник»? а) П. Тичина; б) О. Малишко; в) М. Рильський.
21. В якому році був відкритий Володимирський університет в Києві? а) 1805; б) 1834; в) 1865.
22. Який видатний український драматург є автором п'єс «Хазяїн», «Сто тисяч», «Мартин Боруля»? а) М. Кропивницький; б) І. Карпенко-Карий; в) М. Старицький.
23. Який український вчений-історик очолював Центральну Раду? а) Д. Багалей; б) М. Грушевський; в) Д. Яворницький.
24. Хто з видатних українських кінорежисерів є автором кіноповісті «Повість полум'яних літ»? а) І. Савченко; б) О. Довженко; в) І. Кавалерідзе.
25. Який всесвітньо відомий хореограф, народний артист СРСР народився і здобув професійну освіту в Одесі? а) П. Вірський; б) Ю. Григорович; в) І. Моїсєєв
26. Творчості яких українських художників були притаманні романтичні тенденції? а) І. Сошенко; б) М. Пимоненко; в) М. Сажина; г) К. Костанді.
27. В якому році було відкрито університет у Чернівцях? а) 1834; б) 1865; в) 1875.
28. Який український драматург є автором історичного роману-трилогії «Богдан Хмельницький»? а) М. Кропивницький; б) М. Старицький; в) І. Франко.

29. Який видатний український письменник є автором повісті «Тіні забутих предків»? а) В. Стефаник; б) П. Мирний; в) М. Коцюбинський.
30. Ім`я якого видатного українського педагога носить педагогічний університет в Одесі? а) А. Макаренка; б) В. Сухомлинського; в) К. Ушинського.
31. Який український радянський письменник є автором п`єси «В степах України»? а) А. Головка; б) О. Корнійчук; в) І. Микитенко.
32. Який видатний російський композитор є автором опери «Князь Ігор»? а) О. Глазунов; б) О. Бородин; в) М. Мусоргський.
33. Який всесвітньо відомий піаніст, народний артист СРСР народився і здобув музичну освіту в Одесі? а) С. Ріхтер; б) Е. Гілельс; в) Г. Нейгауз.
34. Який видатний архітектор є автором ансамблю Приморського бульвару в Одесі? а) Ж. Тома де Томон; б) Ф. Боффо; в) Ф. Гонсіоровський.
35. Який відомий російський скульптор, що походив з України, був автором пам`ятника герцогу (дюку) А. Е Рішел`є в Одесі? а) П. Клодт; б) І. Мартос; в) С. Піменов.
36. Ім`я якої видатної оперної співачки, яка народилася в Одесі, носить Одеська музична академія (консерваторія)? а) В. Барсової; б) А. Нежданової; в) Н. Обухової.
37. Яка видатна російська поетеса народилася в Одесі? а) Г. Ахматова; б) Ю. Друніна; в) М. Цветаєва.
38. Яка видатна актриса німого кіно знімалася на Одеській кінофабриці і померла в Одесі? а) Л. Орлова; б) В. Холодна; в) Н. Ужвій.
39. В Одесі народився видатний організатор радянської космічної галузі, двічі Герой Соціалістичної Праці, академік: а) В. П. Глушко; б) С. П. Корольов.
40. Який всесвітньо відомий скрипаль, народний артист Радянського Союзу народився і здобув музичну освіту в Одесі? а) Д. Ойстрах; б) Л. Коган; в) В. Співаков.
41. В якому архітектурному стилі будували архітектори Л. Влодек, Г. Гельмер, Ф. Фельнер, О. Бернардацці? а) бароко; б) класицизм; в) еkleктика.
42. В опереті «Біла акація» звучить пісня про Одесу, яка стала гімном міста-героя. Який композитор її написав? а) Т. Хренніков; б) І. Дунаєвський; в) М. Богословський.
43. Який видатний російський письменник-автор драматичних творів походив з України: а) О. Грибоедов; б) М. Гоголь; в) О. Островський?
44. Типами культури є : а) історичні; б) загальнолюдські; в) національний; г) регіональний; д) етнічний; е) загальнолюдський; є) континентальний.
45. Які архітектурні стилі панували у Європі та в Україні протягом 18 століття? а) романський; б) бароко; в) класицизм; г) еkleктика.

Питання до контрольного письмового опитування

1. Одеські театри.
2. Одеські музеї.
3. Видатні письменники, які народилися, працювали в Одеському регіоні.
4. Видатні музиканти, що народилися, навчалися, працювали в Одесі.
5. Видатні художники, які народилися, вчилися, працювали в Одесі.
6. Відомі діячі театру та кіно, які народилися, працювали в Одесі.
7. Видатні вчені, що народилися, вчилися, працювали в Одеському регіоні.

Засоби діагностики результатів навчання.

- іспит;
- тестові опитування;
- контрольне опитування;
- індивідуальні науково-дослідні завдання.
- індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рейтингове оцінювання знань і вмінь

Модуль 1																Модуль 2	Сума		
Поточне тестування та самостійна робота																			
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3					Підсумкове тестування	ІНДЗ		
27						30					23								
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Опитування	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Опитування	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Опитування	залік		
4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS з дисципліни «Історія української культури»

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

Навчальна та довідкова література

1. Бичко А. К. Теорія та історія світової та вітчизняної культури: курс лекцій / А. К. Бичко. – 1992. – 392 с.
2. Бокань В. А. Історія культури України / В. А. Бокань, Л. П. Польовий. – Київ, 1998. – 232 с.
3. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – Київ, 2006. – 328 с.
4. Довжик І. В. Історія культури України: підручник / І. В. Довжик. – Луганск, 2009. – 552 с.
5. Закович М. М. Культурологія: Українська і зарубіжна культура: навч. посібник / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко. – 2-е вид. – Київ, 2006. – 567 с.
6. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник / за ред. С. М. Канчука, В. Ф. Остафійчука. – Київ, 2004. – 358 с.
7. Кордон М. В. Українська і зарубіжна культура: підручник / М. В. Кордон. – К., 2005.- 584с.
8. Кормич Л. І. Культурологія (Історія і теорія світової культури ХХ століття): Навчальний посібник/ Л. І. Кормич, В. В. Багацький. – Харків, 2004.– 384с.
9. Короткий енциклопедичний словник з культури / Авт.: Коріній М. М., Шевченко В. Ф.– Київ, 2003. – 384 с.
10. Культура українського народу: навч. посібник. – К., 1994. – 272 с.
11. Культурологія. ХХ век.: Енциклопедія./ Гл. ред.- сост. С. Я. Левит. – Т. 1. – С-Пб., 1998. – 448 с.
12. Культурологія. ХХ век.: Енциклопедія./ Гл. ред.- сост. С. Я. Левит. – Т. 2. – С.-Пб., 1998. – 447 с.
13. Культурологія: теорія та історія культури: навч. посібник/ за ред. І. І. Тюрменко. – 2 –ге вид. – Київ, 2005. – 368 с.
14. Культурне відродження в Україні. – Львів, 1993. – 221 с.

15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. видання / За загальн. ред. А. В. Яртися, С. М. Фендрика, С. О. Черепанової. – Львів, 1994. – 496 с.
16. Литературный энциклопедический словарь / под общ. ред. В. М. Кожевникова, П. А. Николаева. – М., 1987. – 752 с.
17. Мечнікова Г. С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навч. посібник / Г. С. Мечнікова. – Київ, 2002. – 214 с.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури: навч. посібник / В. С. Полікарпов. – 2-ге вид. – Харків, 1995. – 336 с.
19. Поліщук Е. П. Історія культури: короткий довідник / Е. П. Поліщук. – Київ, 2000. – 196 с.
20. Українська і зарубіжна культура: навч. посібник / Л. Є. Дещинський, Я. Я. Денисов, Л. В. Цубов [та ін]. – Львів, 2005. – 304 с.
21. Українська радянська енциклопедія. – Т. 11, кн. 2: УРСР. – К., 1985. – 515 с.
22. Українська культура: лекції / за ред. Д. Антоновича. – Київ, 1993. – 592 с.
23. Українська культура. Історія і сучасність: навч. посібник / за ред. С. О. Черепанової. – Львів, 1994. – 456 с.
24. Українська та зарубіжна культура: підручник / за ред. В. О. Лозового. – Харків, 2006. – 376 с.
25. Хоменко В. Я. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / В. Я. Хоменко. – Київ, 2000. – 622 с.

Узагальнюючі праці

1. Безклубенко С. Г. Відеологія: основи теорії екранних мистецтв / С. Г. Безклубенко. – Київ, 2004. – 327 с.
2. Брунов Н. Очерки по истории архитектуры / Н. Брунов. – Т. 1-2. – М. : Центрполиграф, 2003.; Т.1. – 400 с.; Т. 2. – 540 с.
3. Владимиров Л. И. Всеобщая история книги. Древний мир. Средневековье. Возрождение. XVIII век / Л. И. Владимирова. – М., 1988. – 334 с.
4. Всеобщая история архитектуры: В 12 т. – 2-е изд. – М., 1970 - 1977.
5. Історія українського мистецтва: В 6 т. – Київ, 1965. -1968.
6. Історія української літератури: У 2 т. – Київ, 1987. – 1988.
7. Історія української музики: В 6 т. – Т. 1-3. – Київ, 1988. – 1990.
8. Історія українсько – російських літературних зв'язків: У 2 т. – К., 1987.
9. История всемирной литературы: в 9 т. – М., 1983 – 1994.
10. Лозко Г. С. Українське народознавство: навчальне видання / С. Г. Лозко. – 2-е вид. – Київ, 2005. – 224 с.
11. Религиозные традиции народов мира: в 2 т. – М., 1996.
12. Художественная культура: понятия и термины. – М., 1978. – 208 с.

Художня література

1. Ахматова А. А. Стихотворения // Русская поэзия XIX – начала XX в. – М. 1987. – С. 717 – 729.
2. Бабель И. Э. Одесские рассказы / И. Э. Бабель. – М.: Азбука, 2013. – 448 с.
3. Гоголь Н. В. Тарас Бульба // Повести. Ревизор. – М., 1984. – С. 65 – 174.
4. Соболев Л. С. Морская душа. Рассказы/ Л. С. Соболев. – М.: Современник, 1975. – 494 с.
5. Паустовський К. Г. Рассказы /К. Г. Паустовський // Время больших ожиданий. – Одеса, 1977. – С. 225-375.
6. Катаев В. П. Белеет парус одинокий: Повесть / В. П. Катаев. – Одесса, 1980. – 280 с.
7. Трусков Ю. С. Хаджибей: Исторический роман / Ю. С. Трусков. – Одесса: Маяк, 1970. – 471 с.
8. Котляревський І. П. Наталка Полтавка / І. П. Котляревський // Вибране: Енеїда. Наталка Полтавка. – К., 1981. – С. 170 – 214.
9. Шевченко Т. Г. Сон // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – К., 1976. – С. 192 – 205.
10. Глібов Л. І. Байки / Л. І. Глібов. – К., 1979. – 174 с.
11. Нечуй – Левицький І. С. Кайдашева сім'я/ І. С. Нечуй-Левицький.// Микола Джеря. Кайдашева сім'я: Повісті. – К., 1982. – С. 83 – 254.
12. Старицкий М. П. Первые коршуны. Историческая повесть / М. П. Старицкий. // Повести и рассказы. – К., 1986. – С. 4 – 82.
13. Франко І. Я. Вірші / І. Я. Франко // Твори в двох томах. – Т. 1. – К., 1981. – С. 33 – 244.
14. Тесленко А. Ю. Хуторян очка / А. Ю. Тесленко. // Твори. – К., 1973. – С. 23 – 30.
15. Винниченко В. Честность с собой: Повесть // Винниченко В. Забытая книга. – М, 1991. – С. 22 – 227.
16. Головка А. Пилипко / А. Головка // Твори. – К., 1955. – С. 5 – 16.
17. Рильський М. Т. Слово про рідну матір. Поезії / М. Т. Рильський. – К., 1977. – 239 с.
18. Вишня Остап. Вишневі усмішки /Остап Вишня. – Одеса, 1978. – 271 с.
19. Сосюра В. М. Моя Донеччина. Поезії / В. М. Сосюра. – Донецьк, 1978. – 95 с.
20. Загребельний П. А. Диво: Роман / П. А. Загребельний. – К., 1982. – 623 с.
21. Одессе посвящается: Город-герой в художественной литературе. – Одесса, 1971. – 287 с.
22. Кучер В. С. Чорноморці: Роман/В. С. Кучер. – Сімферополь, 1975. – 552 с.
23. Мушкетик Ю. М. Семен Палій: Повесть/ Ю. М. Мушкетик. – К., 1954. – 391 с.
24. Панч П. Й. З моря. Голубі ешелони...: Повісті /П. Й. Кучер. – К., 1979. – 280 с.
25. Смолич Ю. К. Світанок над морем: Роман у 2-х книгах /Ю. К. Смолич. – К., 1986. – 558 с.

26. Яновський Ю. І. Чотири шаблі: оповідання, есеї, романи / Ю. І. Яновський.
– Харків, 2013. – 570 с.

Інформаційні ресурси.

1. Хронос – всемирная история в интернете // <http://www.hrono.ru/>
2. Энциклопедия культур // <http://ec-dejavu.ru/man.html>
3. Енциклопедія художньої культури // http://library.lnu.edu.ua/bibl/index.php?option=com_content&view=article&id=757:encyklopedija-hudozhnoji-kultury&catid=1:latest-news&Itemid=1

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Терміни та поняття.....	9
5. Теми семінарських занять.....	9
6. Самостійна робота.....	11
7. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ).....	12
8. Питання до самоконтролю.....	13
9. Варіанти тестового опитування.....	14
10. Питання до контрольного письмового опитування.....	20
11. Засоби діагностики результатів навчання.....	20
12. Критерії оцінювання результатів навчання.....	20
13. Рекомендована література.....	21
14. Інформаційні ресурси.....	24